

4. september 2006

U D K A S T

Høringssvar på Europa Kommissionens grøn bog om en europæisk energistrategi

UDKAST (SF) – men med henblik på, at det meste skal kunne vinde bred opbakning

Indledningsvis vil vi gerne takke Kommissionen for grøn bogen om en europæisk energistrategi. Det er efter vores mening særdeles vigtigt, at der arbejdes med udformningen af en helhedsorienteret, ambitiøs og velfunderet fælles energipolitik baseret på en grundig analyse og en åben diskussion af, hvordan vi både på fællesskabsniveau og på nationalt plan håndterer de store udfordringer, vi står overfor i de kommende årtier: Større uafhængighed af importerede brændsler, nedbringelse af udslippet af drivhusgasser og understøttelse af innovation, jobskabelse og økonomisk vækst. Disse 3 nøglebegreber har Danmark adskillige års erfaring med som styrende for den nationale energipolitik og vores kommentarer skal således ses i lyset af disse erfaringer.

Folketingets energipolitiske udvalg har i 1½ år arbejdet med det danske Teknologiråd om opstilling af en række scenarier for 2025. for at belyse mulighederne for at reducere CO2 udslippet med 50 pct. og olieforbruget ligeledes med 50 pct. inden 2025. Arbejdet har været drøftet indgående i en arbejdsgruppe med repræsentanter for et bredt udsnit af den danske energisektor og drøftet i fire åbne 1-dages arrangementer i Folketinget. Mest interessant er et kombinationsscenario, der viser at vi ved at satse kraftigt på især energibesparelser, vindkraft og biomasse kan nå målet om 50 pct. reduktion uden at det koster mere end business as usual. I beregningerne er gevinsterne i form af nye job og øget eksport af energiteknologier ikke medregnet.

Vi er klar over, at kommissionen har haft meget kort tid til at udforme grøn bogen, og det er derfor forståeligt, at den hverken er baseret på en mere tilbundsående analyse eller på de nyeste oplysninger om f. eks. den globale opvarmning. Vi går imidlertid ud fra - og ser frem til - at der vil blive udarbejdet end grundig analyse som grundlag for det videre arbejde med at diskutere og beslutte, hvilke mål, virkemidler og politikker, der bedst tjener en energistrategi baseret på de tre forbundne hensyn om forsyningssikkerhed, nedbringelse af udslippet af drivhusgasser og sikring af innovation, jobskabelse og økonomisk vækst.

Vi har koncentreret vores høringssvar om følgende emner, som vi finder særligt vigtige – vel vidende at vi dermed ikke dækker alt det, vi kunne kommentere i grøn bogen:

1. Energieffektivitet. Den billigste energi er den, vi slet ikke bruger i vores bygninger og boliger samt den vi ikke taber i energiproduktion og transmission. Bedømt ud fra de danske erfaringer er målet om en 20 pct. reduktion inden 2020 for beskedent i forhold til potentialerne. Trods en kraftig indsats i Danmark, der har først til væsentlige besparelser og til at vi i dag har en af Europas højeste energieffektivitet'er vurderer vi (regeringens tal), at der er et besparelspotentiale på 42 pct. i boliger og bygninger over de kommende 10 år. Der er 2005 vedtaget en dansk målsætning om at spare 1,75 pct. af energiforbruget (slutforbruget eks. transport) hvert år frem til 2013 og en række konkrete virkemidler til realisering af dette mål. Det er aftalt, at virkemidlerne kan ændres undervejs, hvis målene

ikke nås fuldt ud. Vi ser frem til, at Kommissionen kommer med et forslag til handlingsplan med konkrete tidsfrister og handlinger. De skærpede krav til nybyggeri vil få en vis effekt, og vi ser frem til, at der holdes fast ved, at kravene til nybyggeri skærpes igen i 2010 og 2015. Vi vil dog samtidig gøre opmærksom på, at den helt store potentielle gevinst ligger i den eksisterende boligmasse, som direktivet kun gør meget lidt ud af. Der mangler en langt kraftigere indsats på dette område, og vi vil opfordre Kommissionen til at komme med forslag hertil. Vi finder det endvidere vigtigt, at der udarbejdes en forpligtende plan med klare tidsfrister for udmøntningen af ECO-design direktivet, hvor kravene om maksimalt energiforbrug til at opfylde specificerede energitjenester og maksimalt tilladeligt stand-by forbrug fastlægges for f.eks. 5 år ad gangen, hvorefter kravene øges. Der bør desuden foretages en klar og gennemskuelig mærkning og et forbud mod markedsføring af den ringeste fjerdedel af standarderne ved hver revision.

2. Vedvarende energi. Vi støtter forslaget om en køreplan for vedvarende energi med konkrete, ambitiøse mål og politikker, der kan sikre, at tempoet i udbygningen øges markant. Sammen med energibesparelser er udbygning med VE de sikreste metoder til at nedbringe såvel udslippet af drivhusgasser som den stigende importafhængighed. De danske erfaringer viser, at ambitiøse politikker er en nødvendig forudsætning for, at drive teknologiudviklingen frem og høste gevinsten i form af faldende priser på den enkelte VE-teknologi. Det er desuden vigtigt med langsigtede og forpligtende mål og politikker for at mindske usikkerheden – og risikopræmien - blandt investorerne så de tør og vil satse kraftigere på VE.. For Nordeuropa – men også andre dele af Europa – er der meget store perspektiver i en kraftig udbygning med havmøller i Nordsøen og Østersøen. Vi opfordrer Kommissionen til at få udarbejdet en egentlig handlingsplan for udbygning med store havmølleparker.
3. Transportsektoren. Der er et stort behov for at mindske energiforbruget i transportsektoren, der er næsten 100 pct. afhængig af olie og står for et stærkt stigende udslip af drivhusgasser. Vi er enige i, at der skal gøres en indsats for at anvende biobrændstoffer og at der skal sættes på udvikling og anvendelse af 2. generations biobrændstoffer – og introduktion af andre drivmidler. Dette var noget mere ambitiøst beskrevet i Grønbogen fra 2000. Alternative drivmidler kan dog på ingen måde stå alene. Det er helt afgørende, at der samtidig fastlægges forpligtende standarder for nye bilers energieffektivitet (hvor langt på literen) baseret på bedst tilgængelige teknologi med hensyn til energieffektivitet og immission af andre stoffer, og at der fremlægges forslag til, hvordan skatte- og afgiftsinstrumentet kan anvendes til at nedbringe transportsektorens stigende udslip af drivhusgasser. Der har fra bilindustrien været enkelte tiltag til at udnytte eksisterende teknologier til at producere biler, der kører langt længere på literen end dagens standard – f.eks. Lupo'en. Det er efter vores mening vigtigt, at kommissionen fremlægger forslag, der betyder en kraftig motivation til at bilindustrien udnytter de bedst tilgængelige teknologier og sætter på at videreudvikle disse. Den nuværende frivillige aftale med bilindustrien har vist sig ikke at være et tilstrækkeligt virkemiddel. Der bør desuden fastsættes minimumskrav til køretøjers dæk for at mindske køretøjernes energiforbrug og til at dækkene ikke må indeholde andre skadelige stoffer..
4. Olie. Det er bekymrende, at grønbogen ikke konkret nok forholder sig til EU's stigende afhængighed af importeret olie, men stort set kun fokuserer på gas til trods for, at olie og gas kun i beskedent omfang substituerer hinanden som brændsler. I realiteten er der tale om to energimarkeder og ikke kun et: Et for el, varme og afkøling, hvor der er mulighed for at substituere med VE, energibesparelser og skift mellem forskellige former for brændsler - et andet for transportsektoren, der er stort set 100 pct. afhængig af olie. Udslippet af drivhusgasser fra olieprodukter vokser kraftigt og ”spiser” i dag de reduktioner, der gennemføres på andre områder. Olie er den ressource, vi efter alt at dømme løber tør for

- først, og det brændsel der har den mest direkte – negative – effekt på økonomierne i EU. Det er derfor vigtigt, at der foretages en grundig analyse af EU's stigende afhængighed af olie, samt at der udarbejdes en ambitiøs strategi for, hvordan vi bevæger os ud af olieafhængigheden. Vi vil desuden pege på behovet for en afkobling af gaspriserne fra oliepriserne. Den nuværende tætte kobling har ført til kraftigt stigende gaspriser og en dermed forbundet tendens til at fremme kul på bekostning af VE og gas, der er mindre belastende – men også er en ressource med begrænset levetid.
5. Transmissionssystemer. Udkastet har et klart fokus på gas-transmission og kun en ret kort vurdering af el-transmission. Udbygningen af transmissionssystemerne bør ikke kun vurderes i forhold til naturgas og udbygningen bør baseres på en analyse af, hvor store mængder VE, der stiles efter i de kommende år. Det vil f.eks. være afgørende for udbygningen med havmøller, at der findes en sådan plan som grundlag for en stillingtagen til hvor der især bør sættes på udbygning af el-transmissionssystemerne. Det samme gælder mulighederne i energibesparelser og i intelligent energistyring, som vil kunne aflaste EU's net. En sådan analyse vil desuden kunne forbedre mulighederne for et velfungerende fælles EU systemansvar.
 6. Liberaliseringen. Danmark har – som Sverige (og Norge) – gennemført liberaliseringen og adskillelsen af net og produktion, men trods dette har vi oplevet stigende priser på elmarkedet. Grøn bogens antagelse om, at en fuld gennemførelse af liberaliseringen vil føre til faldende priser virker ikke overbevisende og harmonerer ikke med den faktiske udvikling. Grøn bogen bærer præg af en antagelse om, at elpriserne vil falde blot liberaliseringen gennemføres fuldt ud. Vi mener, at der er grund til at analysere dette nærmere – både på baggrund af de hidtidige erfaringer og på baggrund af elsektorens særtræk, der peger på, at markedet indretter sig efter marginalpriserne på den dyreste el-produktion. Vi mener, at der er et stort behov for en grundig og ”non-biased” analyse af el-markedets særtræk samt en grundig diskussion af, hvordan el-markedet fungerer, så vi ikke kommer til at tilrettelægge en langsigtet EU-strategi på basis af økonomiske antagelser, der ikke harmonerer med de hidtidige erfaringer men derimod forholder sig konkret til el-markedernes (produktion og transmission) reaktionsmønstre.
 7. Kvotedirektivet og kvotemarkedet. Allokeringsplanerne har i den første periode været præget af, at der blev udstedt for rigelige kvoter. Der er grund til at frygte, at dette også vil blive tilfældet i allokeringsplanerne for 2008-12. Trods de for rigelige kvoter har kvotepriserne været relativt høje. Det har imidlertid ikke ført til nogen betydelig investering i VE eller energibesparelser, og der er, så vidt vi kan se, slet ikke sket en omlægning fra kul til naturgas men nærmere den modsatte bevægelse, ligesom der har været tale om betydelige windfall profitter hos produktionsselskaberne. Vi vil anbefale, at NAP (2008-12) strammes kraftigt op og målrettes mod, at der bliver tale om yderligere stramninger efter 2012. Der er behov for væsentligt længere sigtelinjer end de nuværende korte aftaleperioder, der ikke harmonerer med energisektorens langsigtede investeringer og behovet for kraftigere reduktioner i udslippet af drivhusgasser, jf. EU's tilslutning til målsætningen om at undgå end temperaturstigning på mere end 2 grader C i dette århundrede. Der bør i denne forbindelse gennemføres en vurdering af gevinsterne ved at gennemføre 100 pct.'s auktion af kvoterne fra 2012 og frem.